

Kommunstyrelsen

Kvalitet- och utredningsavdelningen

Handläggare: Eva Persson Wallden

En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas - Remiss Ds 2024:30

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet föreslår en ny lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas, förkortad LIV, som ska ge socialtjänsten rätt att vidta åtgärder i öppna former, även utan samtycke från den berörda individen. Målet är att förhindra att barn och unga utvecklar negativa beteenden som kan leda till exempelvis kriminalitet eller andra socialt nedbrytande beteenden. Förslaget har skickats på remiss och individ- och familjenämnden har inkommit med ett yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att översända individ- och familjenämndens yttrande till Socialdepartementet, som stadens eget.

Ärendet

Remisshandlingen ankom från socialdepartementet den 15 november 2024 och ärendet sändes till individ- och familjenämnden för yttrande.

Individ- och familjenämnden har enligt antagen delegationsordning delegerat rätten att fatta beslut till individ- och familjenämndens ordförande som den 12 februari 2025 har beslutat att överlämna ärendet till kommunstyrelsen som svar.

Individ- och familjenämnden ställer sig positiv till den föreslagna ordningen, som kompletterar LVU, Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. LIV kan leda till att insatser genomförs tidigare och därmed förhindra mer ingripande åtgärder med stöd av LVU.

Individ- och familjenämnden anser att införandet av LIV kan minska antalet avslutade utredningar utan åtgärd då bestämmelserna ger möjlighet att ge stöd även när vårdnadshavarna inte samtycker. Detta stämmer väl med målet att socialtjänsten ska arbeta tidigt och förebyggande.

Individ- och familjenämnden instämmer i att socialnämnden bör få möjlighet att ge stöd till de barn som riskerar att fara illa trots avsaknad av samtycke.

Av utredningen framgår att socialnämnden med stöd av LIV ska få besluta att ett barn eller en ung person ska delta i nödvändiga insatser i öppna former om det på grund av särskilda omständigheter finns en risk att barnet eller den unge kommer att utveckla ett missbruk av beroendeframkallande medel, involveras i eller ägna sig åt brottslig verksamhet eller uppvisa något annat socialt nedbrytande beteende. Även i de fall situationen har hunnit bli allvarlig och barnet eller den unge har hunnit utveckla ett sådant beteende som nu nämnts ska beslut om deltagande i insatser i öppna former få fattas med stöd av bestämmelserna i LIV. Individ- och familjenämnden betonar vikten av en tydlig gränsdragning mellan LIV och LVU, för att undvika överlappning mellan dessa lagar.

Individ- och familjenämnden uttrycker oro över att barn kan bli kvar i dåliga hemmiljöer om socialtjänsten använder LIV i stället för att ansöka om vård enligt LVU. Klarhet om informationsdelning mellan socialtjänst och polis samt förhållandet till sjukvården saknas.

Individ- och familjenämnden påpekar att förslaget om LIV inte är helt i linje med den nya socialtjänstlagen som betonar kunskapsbaserat arbete, och oroar sig för att socialtjänstens arbete kan bli detaljstyrt. De lyfter även farhågor om att den utvidgade tvångsbefogenheten kan försvåra samarbetet med vårdnadshavare och barn, och minska tilliten till socialtjänsten.

Sammanfattningsvis föreslår individ- och familjenämnden en omarbetning av tvångslagstiftningen inom socialtjänsten, då den idag är svåröverskådlig och uppdelad på flera lagar.

Stadsledningsförvaltningen delar individ- och familjenämndens uppfattning och föreslår att till socialdepartementet översända individ- och familjenämndens yttrande som sitt eget.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-02-17

Delegationsbeslut, individ- och familjenämnden, daterad 2025-02-12

Remisshandling – En lag om insatser inom socialtjänsten till
vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas Ds 2024:30

Remissmissiv - En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare,
barn och unga när samtycke saknas, daterad 2024-11-15

Pernilla Anderberg
Stadsdirektör

Jan Persson
Avdelningschef

Denna tjänsteskrivelse är godkänt digitalt och saknar därför egenhändiga
underskrifter.

Expedieras till:

Socialdepartementet